

of Corporate Social Responsibility. - Oxford : Oxford University Press, 2008.

5. Благоев Ю. Е. Генезис концепции корпоративной социальной ответственности / Ю. Е. Благоев // Вестник С.-Петербур. ун-та. - 2006. - № 2. - С. 3-24. - (Сер. Менеджмент).

6. Friedman M. The Social Responsibility of Business is to increase its Profit / M. Friedman // New York Times Magazine. - September, 13, 1970. - P. 122-126.

7. Carroll A. B. A three dimensional conceptual model of corporate performance / A. B. Carroll // Academy of Management Review. - 1979. - № 4 (4). - P. 497-505.

8. Carroll A. B. The pyramid of corporate social responsibility:

Toward the moral management of organizational stakeholders / A. B. Carroll // Business Horizons. - 1991. - № 34 (4). - P. 39-48.

9. Schwartz M. S. Corporate social responsibility: A three-domain approach / M. S. Schwartz, A. B. Carroll // Business Ethics Quarterly. - 2003. - № 13. - P. 503-530.

10. Economist Intelligence Unit : сайт EIU [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.eiu.com>.

11. Розробка національного стандарту з КСВ // Сайт Центру розвитку корпоративної соціальної відповідальності [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.csr-ukraine.org/partneri.html>.

M. Kugeliev

FORMING OF NATIONAL MODEL OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

The article reviews a historic and transformational aspects of the national model of corporate social responsibility and the main trends of its development, provides the main approaches to the formation of a national model of CSR that will improve the level of corporate culture in society.

Key words: corporate social responsibility, model of corporate social responsibility, stakeholders, conflict of interests, corporation.

© М. Кужелєв

Надійшла до редакції 27.02.2012

УДК 330.34:336.012

ОЦІНКА РІВНЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

НАТАЛІЯ ОГОРОДНІКОВА,

аспірант Приазовського державного технічного університету, м. Маріуполь

У статті розглянуто методи оцінки рівня соціальної відповідальності підприємств у контексті управління ресурсами Пенсійного фонду України. Досліджено взаємозв'язок соціального потенціалу й соціальної відповідальності бізнесу. Запропоновано систему показників оцінки рівня соціальної відповідальності підприємств. Розроблено рекомендації щодо формування механізму стимулювання соціальної відповідальності підприємств.

Ключові слова: соціальна відповідальність, соціально-економічний потенціал, соціальні ресурси, соціальні резерви, соціальні витрати, соціальне забезпечення, єдиний соціальний внесок, соціальна політика, соціальні інвестиції.

Постановка проблеми. Перехід України до стабільного економічного розвитку, її інтеграція до європейського і світового співтовариства потребують запровадження сучасних практик взаємодії держави й бізнесу, а також бізнесу й суспільства, які б дозволили посилити взаємну відповідальність усіх учасників суспільного життя, створити умови для подальшого стабільного розвитку суспільства, засновано на врахуванні якнайширшого кола інтересів.

Одним із найважливіших напрямків соціальної відповідальності бізнесу є виконання зобов'язань перед Пенсійним фондом України. Від здатності підприємств забезпечувати працівникам гідний рівень оплати праці, фінансувати соціальні заходи,

що, у свою чергу, визначається рівнем розвитку соціально-економічного потенціалу підприємств, залежить рівень надходжень до Пенсійного фонду України. Пошук шляхів забезпечення фінансових доходів солідарної системи пенсійного забезпечення в Україні в умовах проведення реформи пенсійної системи надає особливої актуальності вирішенню проблем зростання соціально-економічного потенціалу підприємств і підвищення їх соціальної відповідальності.

Найсуттєвішими факторами, які впливають на формування доходів Пенсійного фонду України в сучасних умовах, є:

- сукупний обсяг витрат на оплату праці персона-

№ 2 (116) березень-квітень 2012 р.

лу підприємств, який залежить від кількості працівників на підприємстві та рівня оплати їх праці;

- рівень зайнятості населення;
- співвідношення між кількістю працівників та пенсіонерів;
- середній рівень надходжень пенсійних внесків на 1 працівника по області, району, місту.

Для прогнозування доходів Пенсійного фонду України в розрізі областей, районів і міст важливе значення має оцінка соціально-економічного потенціалу й рівня соціальної відповідальності підприємств, що функціонують на їх території.

В умовах жорсткої бюджетної політики та обмеженості фінансових ресурсів Пенсійного фонду зниження соціального напруження в суспільстві може визначитися раціональним вирішенням проблем соціального захисту різних верств населення. В умовах зростаючої поляризації доходів та маргіналізації населення українському суспільству необхідно запроваджувати різні соціально орієнтовані програми, оскільки без задоволення соціальних потреб членів колективу, постійного розвитку соціального потенціалу неможливо досягти економічного розвитку підприємства. Але з боку керівників підприємств приділяється недостатньо уваги питанням побудови системи управління соціальними процесами та соціальним розвитком підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вирішенню проблеми забезпечення соціальної відповідальності бізнесу присвячено праці зарубіжних учених М. Фрідмана [3], Ф. Котлера [4], С. Серто [5], У. Росту [6], Є. Скляра, І. Зверковича [7]. Серед українських учених це питання висвітлювали Т. Артьомова [8], Н. Волосковець [9], Е. Полякова [10], Н. Саприкіна [11], О. Степанова [12], В. Шпильова, О. Коваль [13] та ін.

Однак саме дослідження механізму стимулювання соціальної відповідальності підприємств перед державними соціальними фондами недостатньо розвинуте. Зауважимо, що цей напрямок соціальної відповідальності підприємств є досить важливим та надає методологічну основу, необхідну для підвищення якості аналізу соціальної сфери та розробки соціально-економічної політики держави.

Проведений аналіз виявив, що в науковій літературі відсутні роботи, які містять оцінку рівня соціальної відповідальності підприємств для потреб прогнозування доходів Пенсійного фонду України, що перешкоджає розробці високоефективного інструментарію управління його ресурсами.

Мета статті - розробка рекомендацій з оцінки рівня соціальної відповідальності підприємств для прогнозування доходів Пенсійного фонду України та рекомендацій щодо формування механізму стимулювання соціальної відповідальності підприємств.

Виклад основного матеріалу. Необхідність дослідження соціальної відповідальності підприємств полягає в тому, що тільки завдяки збалансованості економічних ресурсів і можливостей та відповідній організації системи соціального розвитку можливе досягнення стратегічних цілей підприємства, а також забезпечення інтересів держави стосовно формування централізованих цільових фондів.

В окремих роботах [7; 9] пропонується підхід до інтегральної оцінки впливу рівня соціальної відповідальності на результативність діяльності підприємств в умовах запровадження міжнародних стандартів соціальної відповідальності. У методичних

підходах до оцінки соціально-економічної ефективності виробництва, запропонованих у роботі [12], опрацьована модель впливу реалізації соціальних заходів на підвищення ефективності виробництва.

Аналізуючи існуючі наукові підходи до визначення змісту поняття "соціальна відповідальність", російські вчені Є. Скляр та І. Зверкович установлюють його взаємозв'язок із поняттям соціально-економічного потенціалу підприємства, який являє собою багатоаспектну, динамічну складову загально-потенціалу підприємства, спрямовану на ефективне використання ресурсів, досягнення місії і цілей діяльності підприємства, задоволення інтересів власників та потреб споживачів у якісній продукції, а також отримання максимального економічного та соціального ефекту шляхом забезпечення збалансованої взаємодії відповідних складових його соціально-економічного потенціалу [7].

О. Степанова, розглядаючи соціальну відповідальність підприємств, підкреслює, що її реалізація можлива через запровадження соціально-економічної стратегії підприємства, яка включає такі елементи, як система соціального забезпечення, система участі в прибутках, технологізація та гуманізація трудових процесів, трудове виховання та освіта [14].

У широкому розумінні соціальна відповідальність бізнесу може бути представлена як система цінностей, заходів і процесів, що мають на меті поширення позитивного впливу діяльності компанії в економічній, екологічній, соціальній сферах як усередині організації, так і в навколишньому середовищі.

За визначенням Європейської Комісії, корпоративна соціальна відповідальність - це "концепція, згідно з якою компанії інтегрують соціальні та екологічні питання у свою комерційну діяльність та взаємодію із зацікавленими сторонами на добровільній основі" [16]. Надзвичайно важливе значення у сфері соціальної відповідальності бізнесу має концепція "потрійного критерію", що містить у собі розширення меж звітності організацій та додання соціальних аспектів до фінансових показників діяльності [15].

У проєкті концепції національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу соціальну відповідальність пропонується розглядати як відповідальність організації, компанії за вплив рішень і дій на суспільство, довкілля шляхом прозорості та етичної поведінки, що сприяє сталому розвитку, зважає на очікування зацікавлених сторін; відповідає чинному законодавству та міжнародним нормам поведінки; інтегрована в діяльність організації та практикується в її відносинах [2].

Соціальна відповідальність бізнесу спрямована на дотримання високих стандартів операційної та виробничої діяльності, соціальних стандартів та якості роботи з персоналом з метою вирівнювання наявних економічних і соціальних диспропорцій; створення довірливих взаємовідносин між бізнесом, суспільством і державою; покращення результативності бізнесу та показників прибутковості в довгостроковому періоді.

Сучасна концепція соціальної відповідальності включає три основних аспекти: соціальний захист, охорона навколишнього середовища, корпоративне управління. Відповідно, представлені критерії оцінки соціальної відповідальності підприємства перебувають у межах цих трьох позицій [14].

Критерії у сфері соціального захисту включають такі основні положення: права людини, тобто оцінюється відповідність стандартів компанії стандар-

там Міжнародної організації праці та Декларації прав людини, їх прозорість та ступінь відповідальності керівництва за порушення в цій сфері; відносини в межах виробничого процесу (організація виробничого процесу в підрозділах; стандартизація умов праці; навчання найманих працівників); охорона здоров'я та безпека найманих працівників. До оцінки політики охорони навколишнього середовища пропонується відносити питання загального впливу діяльності компанії на довкілля, кліматичні умови та біологічне різноманіття. Ефективне корпоративне управління є одним із індикаторів, який засвідчує інвесторам, регулюючим органам та акціонерам прозорість та фінансову відповідальність компанії. Що стосується корпоративного управління як критерію оцінки корпоративної соціальної відповідальності, то тут ідеться про загальну оцінку діяльності ради директорів (board practice), її структури та незалежності, а також беруться до уваги антикорупційні заходи корпорації. Для досягнення мети нашого дослідження має значення такий аспект соціальної відповідальності бізнесу, як соціальний захист.

Соціальну відповідальність бізнесу в українському контексті можна визначити як таку, що діє на трьох основних рівнях:

1) дотримання законних зобов'язань перед державою і суспільством (сплата податків, охорона здоров'я і безпека праці, права працівників, права споживачів, екологічні норми) та галузевих стандартів;

2) мінімізація або усунення негативного впливу бізнесу на суспільство та управління ризиками (наприклад, порушення прав людини або забруднення навколишнього середовища);

3) посилення позитивного впливу бізнесу на суспільство і створення цінностей через інновації, інвестиції та партнерство, спрямовані на соціальний та екологічний добробут (наприклад, створення робочих місць, соціальний та економічний розвиток, вирішення конфліктів).

Соціальна відповідальність підприємства має два вектори розвитку залежно від сфери відповідальності: орієнтований до внутрішнього середовища або орієнтований до зовнішнього середовища. У загальному вигляді до внутрішньої соціальної відповідальності підприємства відносяться такі види діяльності, як забезпечення стабільності заробітної плати; робота зі створення умов безпеки праці персоналу; програми додаткового медичного й соціального страхування персоналу; розвиток людських ресурсів через навчальні програми й програми підготовки та підвищення кваліфікації; надання допомоги працівникам підприємства в критичних ситуаціях, підтримка ветеранів праці й подібні програми.

Відзначимо, що до внутрішньої сфери відповідальності належать питання як соціально-економічного становища працюючого на підприємстві персоналу, так і проблеми членів їх родин, а також соціальне забезпечення колишніх працівників.

Зовнішня соціальна відповідальність бізнесу передбачає такі напрямки діяльності, як виконання обов'язків перед бюджетом і державними цільовими фондами, спонсорство й корпоративну доброчинність, сприяння охороні навколишнього середовища через використання екологічно орієнтованих технологій. Реалізація корпоративної соціальної відповідальності потребує взаємодії з місцевою громадою і місцевою владою щодо проблем розвитку території. Вона повинна бути заснована на готовності

компанії до участі в запобіганні кризовим ситуаціям на території.

Зовнішня сфера відповідальності проявляється на двох рівнях: на рівні місцевої громади, на території якої розташоване підприємство, і на рівні суспільства. Коло питань, які зважаються на двох названих рівнях, можна розділити за лінією внеску в реалізацію цільової та ресурсної складових соціального розвитку. Зауважимо, що внутрішній компонент соціальної відповідальності бізнесу збігається з адміністративним компонентом соціального потенціалу, що обумовлено загальною метою - забезпеченням сприятливих умов праці на підприємстві.

У більшості країн ЄС у різній формі розроблені та функціонують державні програми підтримки й стимулювання соціальної відповідальності бізнесу. Завдяки цим програмам держава визначає бажану поведінку для бізнесу, долучає компанії приватного й державного секторів до спільного виконання соціально важливих завдань, матеріально стимулює бізнес до соціально відповідальної діяльності тощо. Проявом цієї уваги є розроблення стандартів соціальної відповідальності бізнесу і заходів зі стимулювання бізнесу до соціально відповідальної діяльності.

Соціальна відповідальність бізнесу в Україні перебуває на стадії становлення. Найбільш активними в цій сфері є, насамперед, представництва іноземних компаній, які переносять на українське підґрунтя сучасні світові практики, принципи й стандарти, а також великі та малі вітчизняні підприємства та організації. Однак зазначений процес потребує певної координації та стимулювання, а відтак активної участі в ньому держави, яка повинна визначити соціальну відповідальність бізнесу як бажану поведінку для бізнесу й розробити комплекс відповідних стимулів.

Система стимулювання підприємств має будуватися залежно від рівня соціальної відповідальності, динаміки показників, що характеризують соціально відповідальну діяльність, досягнення ними нормативних значень.

Для кожного виду соціальних ресурсів необхідно визначити ключові показники, установити "нормативи", досягнення яких характеризує місію й стратегічні цілі промислового підприємства. Необхідно також визначити види соціально відповідальних витрат, здійснення яких дозволить економічному суб'єктові досягти встановлені нормативні значення по конкретному виду внутрішніх або зовнішніх соціальних ресурсів. До складу основних видів соціальних витрат пропонується включити: витрати на оплату праці, єдиний соціальний внесок, витрати на "соціальний" пакет і розвиток персоналу, податки й збори в бюджет, поточні соціальні витрати, соціальні інвестиції, дивіденди. Оцінка внутрішніх соціальних ресурсів підприємства дозволить виявити потенційні резерви їх подальшого розвитку.

Рівень соціальної відповідальності промислового підприємства пропонується розраховувати за допомогою інтегрального показника, що відображає ступінь відповідності фактичного рівня соціально відповідальних витрат промислового підприємства в порівнянні з прийнятою базою.

Оцінку соціальної відповідальності промислового підприємства перед соціальними партнерами (від держави до персоналу підприємства) пропонується здійснювати в три етапи.

На першому етапі здійснюється розрахунок абсолютної величини витрат промислового підприєм-

ства, пов'язаних із соціальною відповідальністю його бізнесу.

На другому етапі формується система відносних

коефіцієнтів, що дозволяють визначити ступінь соціальної відповідальності за окремими видами соціальних витрат промислового підприємства (таблиця 1).

Таблиця 1. - Система коефіцієнтів, що відображають рівень соціальної відповідальності промислових підприємств щодо базових величин (k_{CBBi})

Коефіцієнт, що характеризує рівень соціальної відповідальності за окремим видом соціальних витрат (k_{CBBi})	Алгоритм розрахунку коефіцієнта, що характеризує рівень соціальної відповідальності за окремим видом соціальних витрат
Коефіцієнт рівня витрат на оплату праці ($k_{оп}$)	$k_{оп} = \frac{\text{Сума витрат на оплату праці}}{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}$
Коефіцієнт рівня витрат на «соціальний» пакет і розвиток персоналу (соціальні гарантії) ($k_{сг}$)	$k_{сг} = \frac{\text{Сума витрат на соціальні гарантії}}{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}$
Коефіцієнт рівня сплати єдиного соціального внеску (ЄСВ) до Пенсійного фонду ($k_{есв}$)	$k_{есв} = \frac{\text{Сума ЄСВ}}{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}$
Коефіцієнт рівня сплати податків і зборів у бюджет ($k_{пз}$)	$k_{пз} = \frac{\text{Сума сплачених податків}}{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}$
Коефіцієнт рівня поточних «соціальних» витрат ($k_{псв}$)	$k_{псв} = \frac{\text{Сума поточних соціальних витрат}}{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}$
Коефіцієнт рівня соціальних інвестицій ($k_{сі}$)	$k_{сі} = \frac{\text{Сума соціальних інвестицій}}{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}$
Коефіцієнт рівня сплати дивідендів ($k_{д}$)	$k_{д} = \frac{\text{Сума сплачених дивідендів}}{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}$

Запропоновані вище коефіцієнти за значенням варіюються в межах від 0 до 1.

На третьому етапі здійснюється розрахунок відносних показників, включаючи комплексні, що відображають ступінь відповідності фактичного рівня соціально відповідальних витрат промислового підприємства в порівнянні із прийнятою базою. Як база для порівняння можуть використовуватися середні або найкращі значення досліджуваних показників по галузі, а при наявності - нормативні або заплановані значення. Для розрахунку рівня сплати податків і зборів, а також сплати єдиного соціального внеску до Пенсійного фонду можуть використовуватися дані про нараховані за деклараціями суми податків і зборів.

Видається доцільним для комплексної оцінки соціальної відповідальності діяльності промислового підприємства використовувати таку адитивну модель:

$$K_{CBBi} = w_1 k_{оп} + w_2 k_{сг} + w_3 k_{есв} + w_4 k_{пз} + w_5 k_{псв} + w_6 k_{сі} + w_7 k_{д}, \quad (1)$$

Таблиця 2. - Шкала комплексної оцінки рівня соціальної відповідальності промислового підприємства та її окремих напрямків

Значення коефіцієнтів оцінки окремих напрямків соціальної відповідальності (k_{CBBi})	Значення коефіцієнта комплексної оцінки соціальної відповідальності (K_{CBBi})	Рівень соціальної відповідальності
$1,0 \geq k_{CBBi} \geq 0,9$	$12,0 \geq K_{CBBi} \geq 10,8$	Дуже високий
$0,9 > k_{CBBi} \geq 0,8$	$10,8 > K_{CBBi} \geq 9,6$	Високий
$0,8 > k_{CBBi} \geq 0,6$	$9,6 > K_{CBBi} \geq 7,2$	Середній
$0,6 > k_{CBBi} \geq 0,3$	$7,2 > K_{CBBi} \geq 3,6$	Низький
$0,3 > k_{CBBi} > 0$	$3,6 > K_{CBBi} > 0$	Дуже низький

при $\sum_{i=1}^7 w_i = 1, w_i > 0 \forall i \in [1;7], i = N, \quad (2)$

де K_{CBBi} - коефіцієнт комплексної оцінки соціальної відповідальності промислового підприємства;

k_{CBBi} - відповідно коефіцієнти для оцінки окремих напрямків соціальної відповідальності бізнесу (умовні позначення представлені в таблиці 1);

w_n - вагові коефіцієнти для окремих показників, що відображають ступінь значущості окремих соціально відповідальних видатків для визначення комплексної оцінки рівня соціальної відповідальності бізнесу.

Для визначення рівня соціальної відповідальності залежно від значень коефіцієнтів оцінки окремих напрямків соціальної відповідальності та коефіцієнта комплексної оцінки пропонується шкала оцінки рівня соціальної відповідальності промислового підприємства (таблиця 2).

Згідно з наведеною шкалою рівень соціальної відповідальності може бути визначений як "дуже високий", "високий", "середній", "низький", "дуже низький".

Динаміка відповідності показників, що характеризують соціально відповідальну діяльність, нормативним значенням свідчить про потенційні можливості промислового підприємства в цій області бізнесу.

Запланована сума видатків промислового підприємства, пов'язаних із соціальною відповідальністю бізнесу, може бути скорегована з урахуванням очікувань зацікавлених сторін, передусім Пенсійного фонду України.

Необхідно врахувати також важливу роль державної політики в питаннях розвитку соціального потенціалу промислового підприємства. Адже саме від неї залежить становлення практично всіх елементів механізму його розвитку. При цьому просте копіювання закордонного досвіду видається сумнівним. Із цією метою рекомендується розробити й здійснити комплексну державну програму підтримки й розвитку соціального потенціалу промислових підприємств.

Висновки

Запропонований підхід дозволяє врахувати думки всіх зацікавлених сторін при плануванні соціально відповідальної діяльності промислових підприємств, що сприятиме досягненню місії організації і її стратегічних завдань у сфері соціальної політики.

З метою стимулювання розвитку соціально-економічного потенціалу в контексті забезпечення соціальної відповідальності підприємства вносяться такі рекомендації:

- унормувати систему преференцій для підприємств, що запроваджують політику соціальної відповідальності та реалізують соціально важливі програми;

- установити в законодавстві, що регулює розкриття інформації про нефінансові ризики діяльності компаній, вимоги до компаній у сфері соціальної відповідальності;

- розробити державні механізми підтримки та стимулювання реалізації політики безперервного системного вдосконалення соціальної відповідальності компаній.

Значення системи стимулювання соціальної відповідальності за своєю важливістю для промислового підприємства є одним із визначальних. Така система має орієнтуватися не лише на зменшення та запобігання негативним наслідкам діяльності, а й на досягнення економічного, екологічного та соціального ефектів, що може розглядатися як основа підвищення конкурентоспроможності окремих компаній і національної економіки загалом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Новий курс : реформи в Україні. 2010-2015. Національна доповідь / [за заг. ред. В. М. Гейця]. - К. : НВЦ НБУВ, 2010. - 232 с.
2. Проект концепції національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.svb.org.ua.
3. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Ф. Котлер, Н. Лі ; [пер. з англ. С. Яринич]. - К. : Стандарт, 2005. - 302 с.
4. Friedman M. The Social Responsibility of Business is to increase its Profit / M. Friedman // New York Times Magazine. - 1970. - September, 13. - P. 122-126.
5. Certo S. C. Strategic management. Concepts and Applications / S. C. Certo, J. P. Peter. - N.Y. : Random House, Inc., 1988. - 1203 p.
6. Rostou Y. The Stages of Economic Growth : A Non-Communist / Y. Rostou. - N.Y., 1981.
7. Склад Е. Н. Управление развитием социального потенциала промышленных предприятий / Е. Н. Склад, И. О. Зверкович // Вестник Брянского государственного университета. - 2008. - № 1. - С. 76-81.
8. Артемова Т. И. Институт социальной ответственности организации : мировой опыт и реалии Украины / Т. И. Артемова // Наукові праці Донецького національного технічного університету. - 2009. - № 37-1. - С. 170-176.
9. Волосковець Н. Ю. Корпоративна соціальна відповідальність підприємств як основа інноваційного розвитку сучасної економіки / Н. Ю. Волосковець // Наукові праці КНТУ. - 2010. - Вип. 17. - С. 42-48. - (Економічні науки).
10. Полякова Е. І. Управління посиленням економічної безпеки підприємства за функціональною складовою - соціальний потенціал / Е. І. Полякова // Наукові праці ДонНТУ. - 2008. - Вип. 33. - С. 192-197. - (Серія: економічна).
11. Саприкіна Н. В. Соціально відповідальний бізнес як основа сталого розвитку / Н. В. Саприкіна // Формування ринкової економіки : наук. зб. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана" ; [відп. ред. О. О. Беляев]. - 2011. - Вип. 25. - С. 13-23.
12. Шпильова В. О. Управління розвитком соціального потенціалу машинобудівного підприємства в сучасних умовах / В. О. Шпильова, О. О. Коваль // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2009. - № 4. - Т. 1. - С. 222-224.
13. Степанова О. В. Соціальний потенціал підприємства: формування та оцінка / О. В. Степанова // Проблеми оцінки економічного потенціалу підприємства та механізм використання його показників : зб. матеріалів наук.-практ. конф. (Суми 7-10 червня 2004 р.). - Суми : СумДУ, 2004. - С. 30-32.
14. Investment and enterprise responsibility review. Analysis of investor and enterprise policies on corporate social responsibility. - United Nations, New York and Geneva, 2010. - 95 p.
15. Офіційний сайт міжнародної організації праці [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.ilo.org.
16. Офіційний сайт Європейської комісії [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://europa.eu.int>.
17. Офіційний сайт Глобального договору ООН в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.unglobalcompact.org.

N. Ohorodnikova

ASSESSING THE LEVEL OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY OF ENTERPRISES IN THE MANAGEMENT RESOURCES OF THE PENSION FUND OF UKRAINE

The article deals with methods for assessing the level of corporate social responsibility in the context of resource management of the Pension Fund of Ukraine. The interrelation of social capital and social responsibility. The system of indicators to assess the level of corporate social responsibility. The recommendations on the formation mechanism of stimulation of the social responsibility of enterprises.

Key words: social responsibility, social and economic potential, social resources, social provisions and social costs, social security, single social installment, social policy, social investment.

© Н. Огороднікова

Надійшла до редакції 15.02.2012

№ 2 (116) березень-квітень 2012 р.